

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

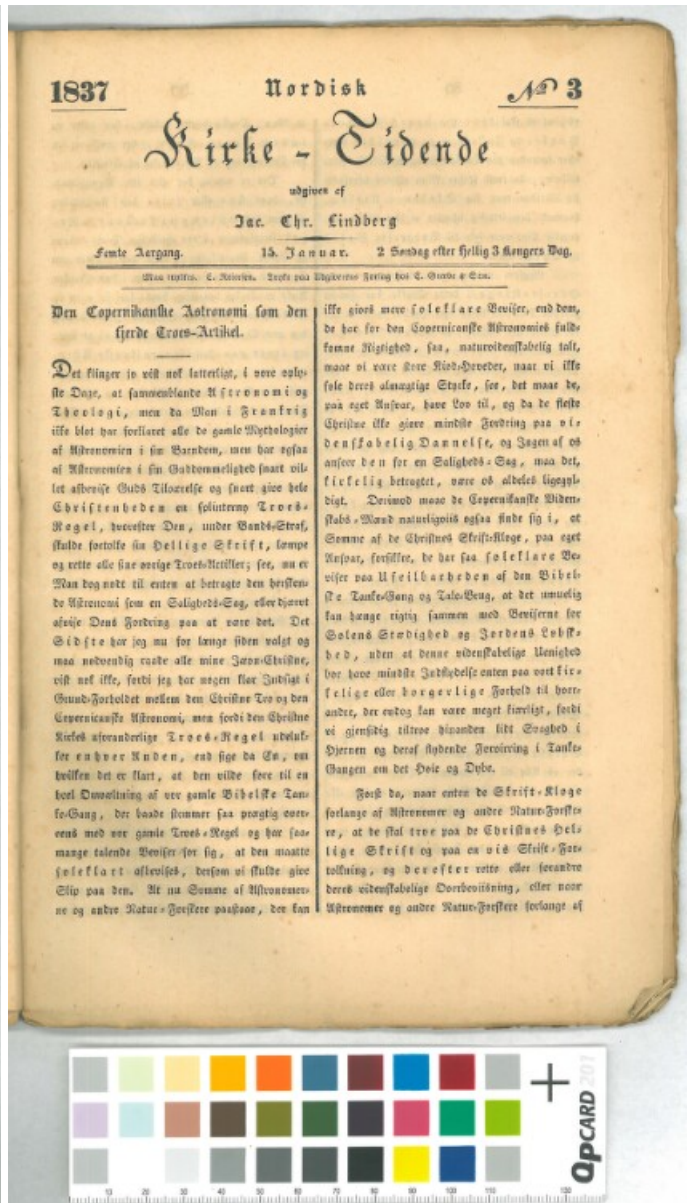
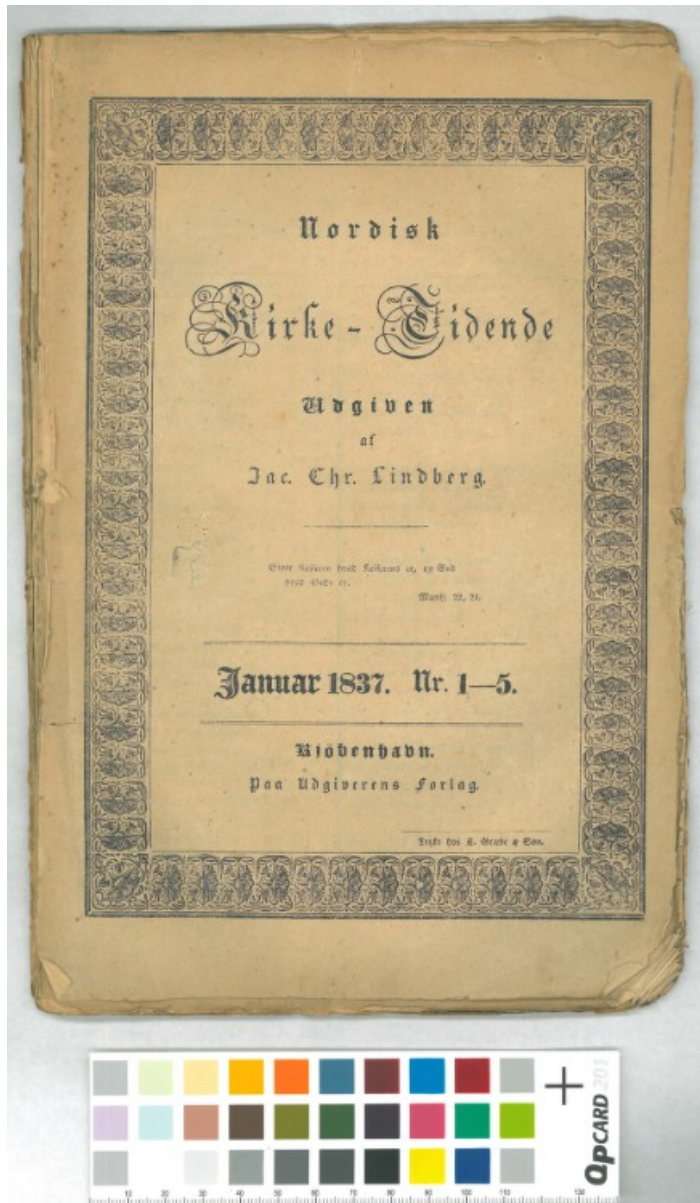
Titel: Den Copernikanske Astronomi som den fjerde Troes-Artikel

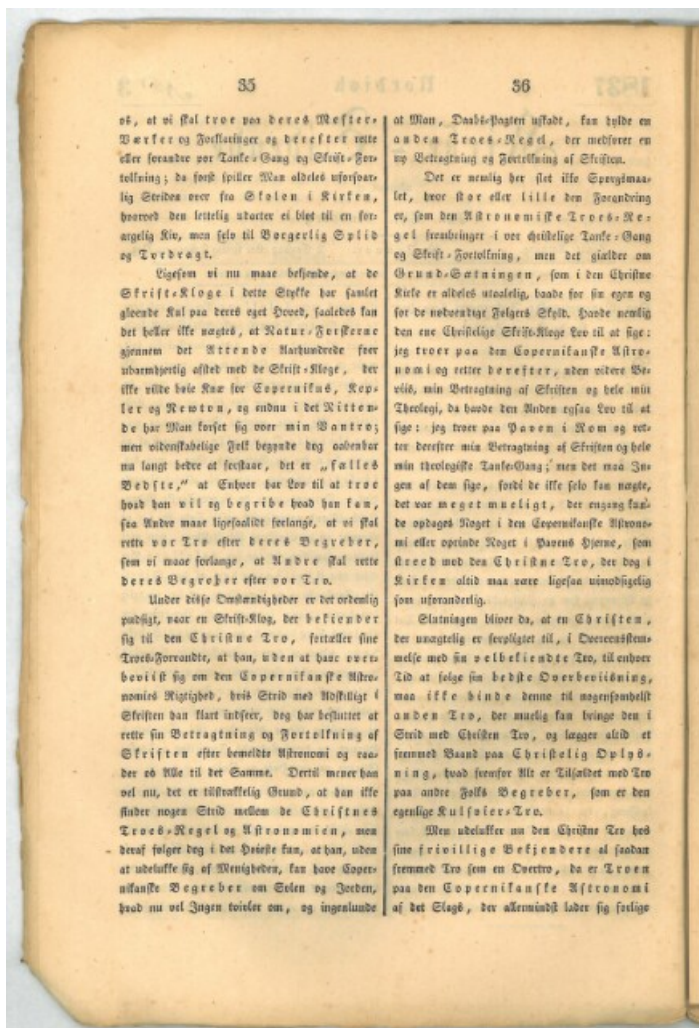
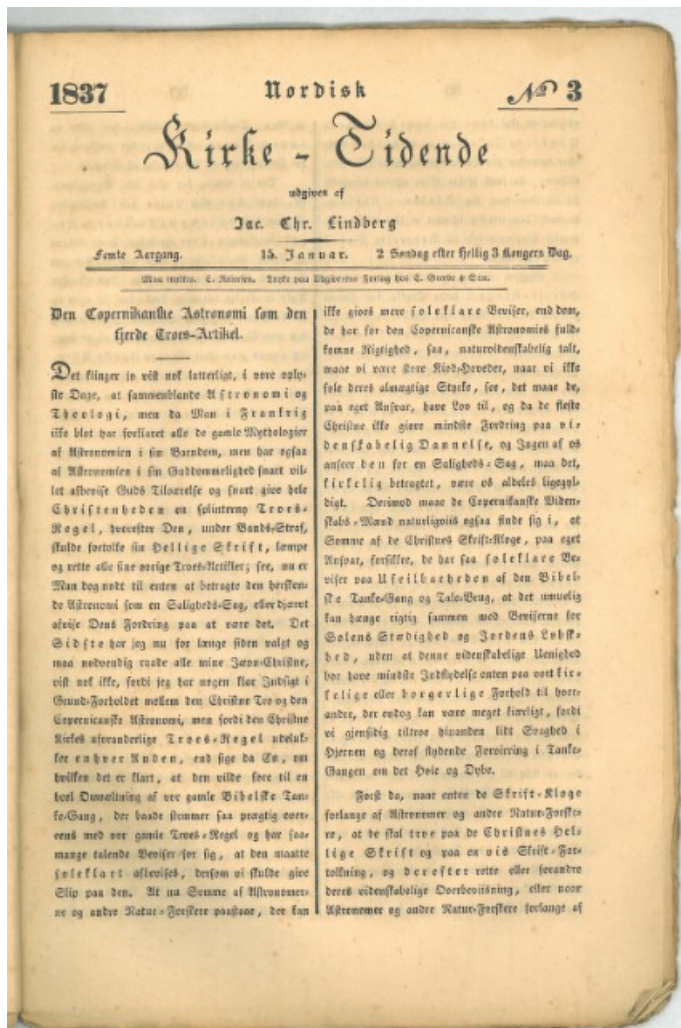
Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Den Copernikanske Astronomi som den fjerde Troes-Artikel", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1837_574-txt-root/facsimile.pdf (tilgået 26. april 2024)

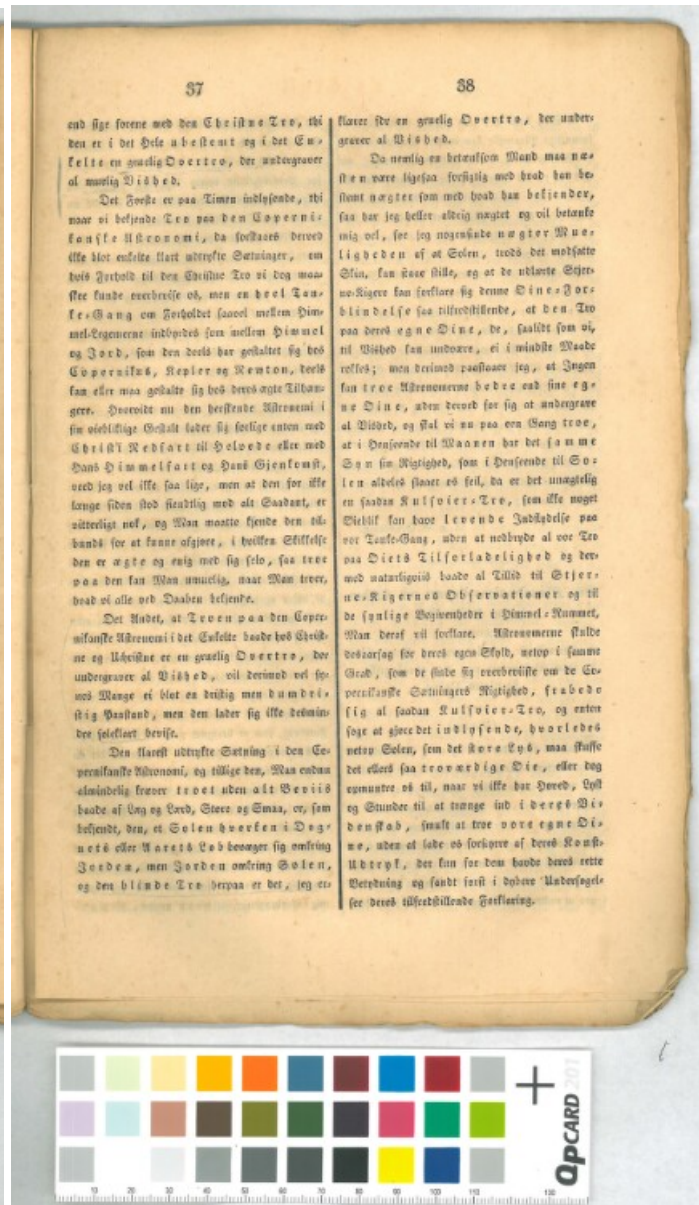
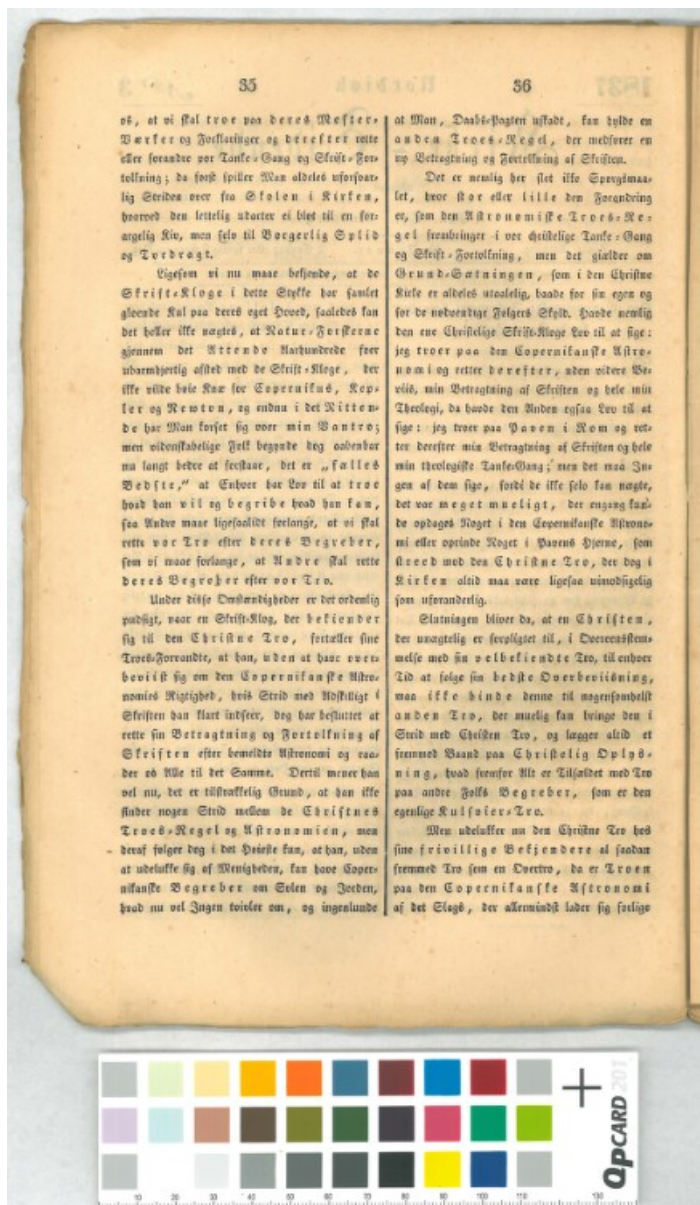
Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

et, at vi skal troe paa deres Messer, Dæcker og Jorfallinger og derefter vilde eller seende paa Tante's Gang og Skift's Fortælling; da først spiller Man altsid uforjærlig Striden over sin Stolen i Kirken, hvorod den littelig atter ei blot til en forangelig Riv, men selv til Vorgeelig Sklid og Tvedragt.

Vigseln vi nu maaske befænde, at de Skrifts-Nøgle i dette Skifte har faaet glænde Kal paa deres eget Hoved, saaledes som det heller ikke nægtes, at Natur- og Hænderne den Herredes Markvæder seer ubarmhjertig alled med de Skrift-Nøgle, der ikke vilde hele Kæse for Esperisk, Kepler og Newton, og endnu i det Wittendebes Man forsøgt sig over sin Vantro; men videnskabelige Jæll begynde dog odenfor nu langt bedre at seelæse, det er „fallede Bedste," at Enboer har Væ til at troe hvidt vil og begribe hvad han kan, saa Anden maaske ligesaalet forlange, at vi skal rette vor Tro efter deres Begreber, som vi maaske forlange, at Anden skal rette deres Begreber efter vor Tro.

Under disse Udsætteligheder er det ordentlig yndigt, naar en Skrift-Nøgle, der bekjender sig til den Christne Tro, fortæller sine Troes-Forvander, at han, uden at have været beviist sig om den Copernikanske Helionomies Rigtighed, dris Strid med Høflighed i Skriften har klart indseer, dog har besluttet at rette sin Betragtning og Fortælling af Skriften efter bemeldte Helionomi og saader ei alle til det Samme. Deris mener han vel nu, det er tilstrækkelig Grund, at han ikke finder nogen Stid mellem de Christnes Troes-Regel og Helionomien, men deraf følger dog i det Høieste kan, at han, uden at udelukke sig af Menigheden, kan have Copernikanske Begreber om Solen og Jorden, hvad nu vel Ingen tvivler om, og ingenlunde

at Man, Daad-Posten indlædt, kan lyde en anden Troes-Regel, der medfører en og Betragtning og Fortælling af Skriften.

Det er nemlig her det ille Tvedragtens-let, hvor der eller lille den Forandring er, som den Helionomiske Troes-Regel frembringer i vor skidelige Tante's Gang og Skift's Fortælling, men det gjælder om Grund-Betragtningen, som i den Christne Sidel er altsid utaalelig, baade for sin egen og for de nedværende Helgers Skift. Harde nemlig den ene Christelige Skift-Nøgle Tro til at sige: jeg troer paa den Copernikanske Helionomi og retter derefter, uden videre Betænkelse, min Betragtning af Skriften og hele min Troeløse, da baade den Anden ogsaa Tro til at sige: jeg troer paa Væsen i Rom og retter derefter min Betragtning af Skriften og hele min troeløse Tante's Gang; men det maaske ogsaa af dem sige, fordi de ikke selv kan nægte, det var meget maaligt, der ensig fandt de opdagede Nøget i den Copernikanske Helionomi eller oprindte Nøget i Væsen's Hjerne, som stred med den Christne Tro, der dog i Kirken altid maaske være ligesom uimodsigelig som uforandret.

Slutningen bliver da, at en Christen, der uanstøget er forpligtet til, i Overensstemmelse med sin selvbeliende Tro, til enhver Tid at følge sin bedste Doerbetænkning, maaske ikke kinde denne til nogenjendst anden Tro, der maaske kan bringe den i End med Christen Tro, og lægger alid et fremmed Væsen paa Christelig Oplysning, hvad fremfor Alt er Tilfældet med Tro paa andre Høis Begreber, som er den egentlige Kulsøier-Tro.

Men udelukker nu den Christne Tro ved sine frivillige Bekjendelse al saadan fremmed Tro som en Doerbetænkning, da er Troen paa den Copernikanske Helionomi af det Slæge, der altsid lader sig sætlig

end lige forene med den Christne Tro, thi den er i det Høieste udelukket og i det Ufælle en gudslig Doerbetænkning, der undergæver al menig Didded.

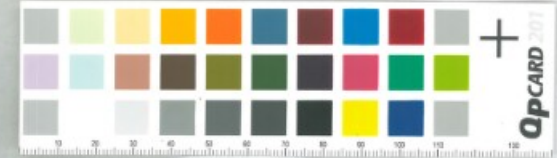
Det Høieste er paa Timen indlysende, thi naar vi befænde Tro paa den Copernikanske Helionomi, da fordaaske derved ikke blot enkelte klart udtrykte Betænkninger, som det Høieste til den Christne Tro vi dog maaske kunde overbevise os, men en heel Tante's Gang om Troeløset faaet mellem Himmel og Jord, som den Hele har gættet sig ved Copernik's, Kepler og Newton, trok som eller maaske gættet sig ved derved oplyste Tilbage. Derodt nu den bedste Helionomi i sin videnskabelige Værdi lader sig sætlig anten med Høist Nærfærd til Høieste eller med Høist Høimælfærd og Høist Gjenfærd, ved jeg vel ikke sa lige, men at den for alle lange siden stod fastlig med alt Gæddet, er uatterlig vel, og Man maaske kinde den tilkænde for at kunne oplyse, i hvilken Skidde den er ægte og rigtig med sig selv, saa troe paa den kan Man uanstøget, naar Man troer, hvad vi alle vel daaden befænde.

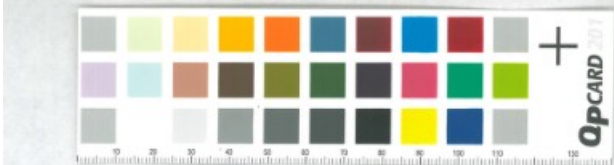
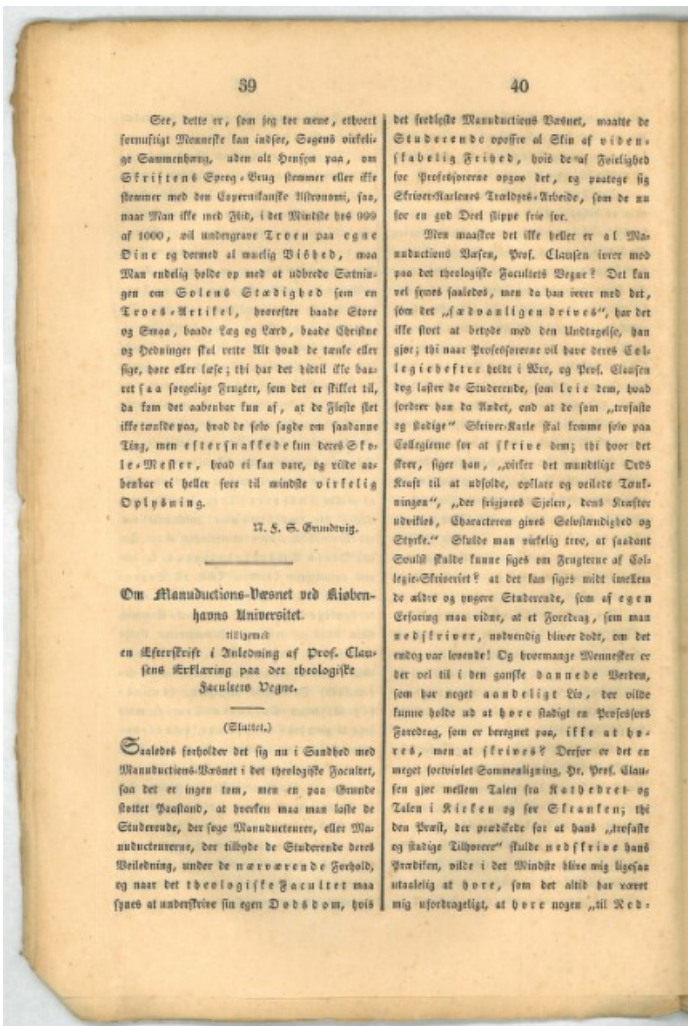
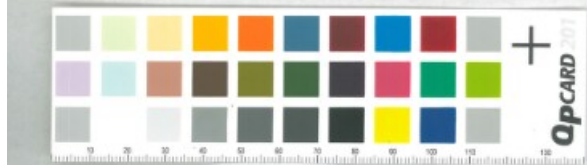
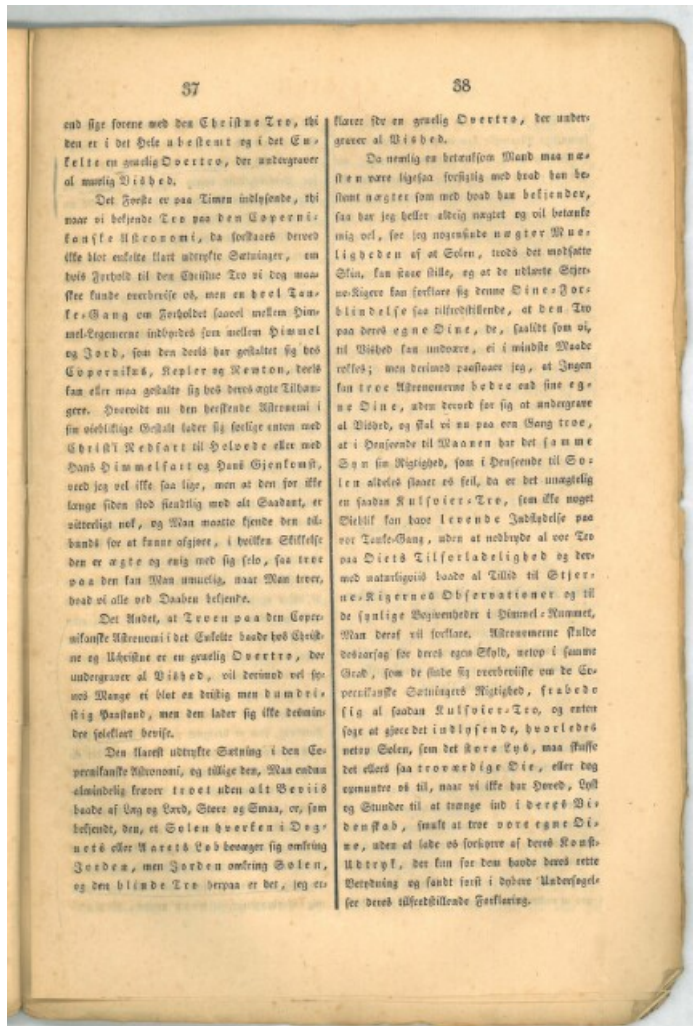
Det Andet, at Troen paa den Copernikanske Helionomi det Udelukkende baade ved Christne og Helionomi er en gudslig Doerbetænkning, der undergæver al Didded, vil derind vel for med Næste ei blot en troelig men hamdelig Høimælfærd, men den lader sig ikke detind lere sjællent bevise.

Den klart udtrykte Betænkning i den Copernikanske Helionomi, og tillige den, Man endaa altsidelig troer troet uden alt Værdi baade af Værd og Tro, Steer og Smaa, er, som bekjendt, den, at Solen hveerlen i Værdens eller Høieste Værd beoanger sig omkring Jorden, men Jorden omkring Solen, og den blinde Tro herpaa er det, jeg er

klæret det en gudslig Doerbetænkning, der undergæver al Didded.

Da nemlig en brønsom Mand maaske sin være ligesom forsigelig med hvad han bestemt nægter som med hvad han befænder, saa har jeg heller aldrig nægjet og vil belæne mig vel, for jeg nægter nægter Høimælfærd og et Solen, trods det mestede Høimælfærd, som disse Høimælfærd, og de blinde Helionomier kan seelæse sig denne Høimælfærd blinde Høimælfærd, at den Tro paa deres egne Dine, de, saalkt som vi, til Didded kan underve, ei i mindste Værd lere; men derind maaske jeg, at Ingen kan troe Helionomien baade end sine egne Dine, uden derved for sig at undergæve al Didded, og Kal vi nu paa den Gang troe, at i Høimælfærd til Væsenen har det saame Høimælfærd sin Rigtighed, som i Høimælfærd til Solen altsid staar ei feil, da er det uanstøget en saadan Kulsøier-Tro, som alle nægt Christen kan have levende Jællbedelse paa vor Tante's Gang, uden at nedlyde al vor Tro paa Didded Tilforlæbelighed og derved uanstøget baade al Tilid til Høimælfærdens Rigtighed's Observationer og til de gudsige Høimælfærd i Høimælfærd: Kulsøier, Man deraf vil seelæse, Helionomien stude vedsoer sig for deres egen Skift, netop i saame Høimælfærd, som de stude sig overbevise om de Copernikanske Betænkning's Rigtighed, stude sig al saadan Kulsøier-Tro, og enten søge at gjore det indlysende, hvedledes netop Solen, som det Høieste Værd, maaske det alid saa troværdige Dine, eller dog uanstøget ei til, naar vi ikke har Høimælfærd og Grundet til at trænge ind i deres Høimælfærd, snækt at troe vore egne Dine, uden at lere og forkynde af deres Høimælfærd, der sin for den baade derved rette Betænkning og saalkt fast i Høimælfærd's Høimælfærd for deres tilfærdillende Fortælling.

Indhold.

Er. 1. Talestykke og Brevs-Bog. Af Johan N. S. Grundtvig Hol. 1.
 Om Mandatians-Brevet ved Kjøbenhavns Universitet til-
 gængs en Efterfølelse i Anledning af Prof. Glasers Er-
 næsting som det theol. Facultets Præs. Af Magt-
 ter Doc. Chr. Lindberg (Beretning) 7.
 Kistelige Efterretninger (Om det danske Missionsselskabs
 Historie). Af Magt. Doc. Chr. Lindberg 16.
 Er. 2. Brev-Bog. Af Johan N. S. Grundtvig 17.
 Om Mandatians-Brevet ved Kjøbenhavns Universitet, til-
 gængs en Efterfølelse i Anledning af Prof. Glasers Er-
 næsting som det theol. Facultets Præs. Af Magt-
 ter Doc. Chr. Lindberg (Beretning) 22.
 Om den danske Mission, især i Afrika. Af Magt. Doc. Chr. Lindberg 23.
 Om den danske Mission. Af Magt. Doc. Chr. Lindberg 27.
 Er. 3. Om den danske Mission. Af Johan N. S. Grundtvig 33.
 Om Mandatians-Brevet ved Kjøbenhavns Universitet til-
 gængs en Efterfølelse i Anledning af Prof. Glasers Er-
 næsting som det theol. Facultets Præs. Af Magt-
 ter Doc. Chr. Lindberg (Beretning) 39.
 Om den danske Mission. Af Magt. Doc. Chr. Lindberg 43.
 Om den danske Mission. Af Magt. Doc. Chr. Lindberg 47.
 Er. 4. Om den danske Mission. Af Johan N. S. Grundtvig 49.
 Om den danske Mission. Af Magt. Doc. Chr. Lindberg 51.
 Om den danske Mission. Af K. H. Møller 63.
 Om den danske Mission. Af Magt. Doc. Chr. Lindberg 64.
 Er. 5. Om den danske Mission. Af Johan N. S. Grundtvig 65.
 Om den danske Mission. Af Johan N. S. Grundtvig 66.
 Om den danske Mission. Af Johan N. S. Grundtvig 67.

